

De nationaliteitsvoorwaarde, een bron van uitsluiting (11.3.09)

Er geldt nog altijd een nationaliteitsvoorwaarde in een aantal functies en sectoren. Enkel wie over de Belgische nationaliteit beschikt heeft toegang tot deze functies. Het Vlaams ABVV en de ACOD hebben hiervan een uitvoerige stand van zaken opgemaakt.

Dat is een historische onrechtvaardigheid, die veel mensen uitsluit. Sommige regio's en landen hebben dit wel al opgelost.

Het Vlaams ABVV dringt er daarom op aan om hier snel werk van te maken. Het voorstel van decreet van Jan Roegiers (sp-a) is een belangrijke eerste aanzet.

1. De *nationaliteitsvoorwaarde bestaat nog altijd* in verschillende functies en sectoren

Artikel 10, § 2 van de Belgische Grondwet bepaalt dat enkel Belgen kunnen benoemd worden tot ambtenaar: "Er is in de Staat geen onderscheid van standen. De Belgen zijn gelijk voor de wet; zij alleen zijn tot de burgerlijke en militaire bedieningen benoembaar, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere gevallen door een wet kunnen worden gesteld. De gelijkheid van mannen en vrouwen is gewaarborgd."

De laatste jaren is, onder invloed van de Europese regelgeving, de Belgische wetgeving over de tewerkstelling van vreemdelingen in 'het openbaar ambt' veranderd. De toegang tot het openbaar ambt werd geleidelijk aan meer opengesteld.

De statutaire tewerkstelling bij de overheid werd opengesteld tot kandidaten met de nationaliteit van één van de landen van de Europese Economische Ruimte of de Zwitserse nationaliteit. De contractuele functies werden in 1995 opengesteld voor iedereen.

Uitzondering op beide verbredingen zijn de functies met 'uitoefening van het openbaar gezag'.

Deze principes werden geïntegreerd in de regelgeving van zowel overheidsbedrijven, federale instellingen als bij lokale en regionale overheden.

Een tweede belangrijke sector waar de nationaliteitsvoorwaarde geldt is het onderwijs, en een derde belangrijke sector is de sector van de veiligheids- en bewakingsfuncties.

2. De *nationaliteitsvoorwaarde sluit veel mensen uit*

De nationaliteitsvoorwaarde sluit veel mensen uit. In 2007 waren er in Vlaanderen zo'n 88.000 personen op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) die een niet-Europese nationaliteit hebben. Als we enkel de werknemers en werkzoekenden bekijken, en dus niet de inactieven, dan gaat het om 47.000 personen, of zo'n 1,7 % van de beroepsbevolking.

Een ander toonaangevend cijfer is de mate waarin allochtonen statutair dan wel contractueel tewerkgesteld zijn. Volgens het laatste jaarrapport van de dienst Emancipatiezaken is maar liefst 90% van de allochtonen bij de diensten van de Vlaamse Overheid contractueel tewerkgesteld.

3. De *nationaliteitsvoorwaarde kan afgeschaft worden*

We hinken in elk geval na ten opzichte van Nederland, waar men personen met een "vreemde" nationaliteit op gelijke voet behandelt. En in eigen land is er het voorbeeld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat in 2002, bij ordonnantie, de nationaliteitsvoorwaarde grotendeels heeft

opgeheven (behalve voor functies die de uitoefening van het openbaar gezag inhouden).

Er werd nu een voorstel van decreet ingediend in het Vlaams Parlement door Jan Roegiers (sp-a). Dit voorstel wil de nationaliteitsvoorwaarde afschaffen, maar is enkel van toepassing in een beperkt aantal sectoren (enkel in de Vlaamse overheid en in de Vlaamse lokale overheden) en functies (niet voor veiligheidsfuncties en openbaar gezag). We kunnen dit voorstel steunen, maar zien dit als aanzet tot een ruimere afschaffing van de nationaliteitsvoorwaarde, namelijk ook in het onderwijs.

Om de nationaliteitsvoorwaarde ook in de andere sectoren (andere overheden, bewaking, ...) en voor functies “in uitoefening van het openbaar gezag” af te schaffen, moet de grondwet veranderd worden. Daarvoor is een aanpak op federaal niveau nodig. We vragen dus dit ook aan te pakken op federaal niveau.

.